

Північна Америка

Води суходолу

Мета: охарактеризувати особливості річок басейнів Атлантичного, Тихого й Північного Льодовитого океанів; установити значення річок та озер як шляхів сполучення, джерел гідроенергії та зрошування; виховувати екологічну культуру учнів.

Обладнання: мультимедійна презентація, карти атласу, підручник, зошит, К/к

Тип уроку: комбінований.

ХІД УРОКУ

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань

III. Мотивація навчальної діяльності

IV. Вивчення нового матеріалу **<https://www.youtube.com/watch?v=HJcs2eB06lc>**

V. Узагальнення

Домашнє завдання

ЗГАДАЙ

Які райони Північної Америки отримують найбільшу кількість сонячної енергії, а які — найменшу? Чому?

Який кліматичний пояс займає найбільшу площу на материк Північна Америка?

Для помірних широт материка характерні вітри?

Для якої території Північної Америки характерний Арктичний клімат?

З якого океану отримує вологу велика частина Північної Америки?

Що таке торнадо?

Яка причина виникнення торнадо на Центральних рівнинах?

План вивчення материка

- 1. Загальні відомості.**
- 2. Фізико-географічне положення.**
- 3. Історія відкриття, дослідження та вивчення.**
- 4. Тектонічна будова, особливості рельєфу та корисні копалини.**
- 5. Клімат.**
- 6. Внутрішні води.**
- 7. Природні зони.**
- 8. Населення та політична карта.**

**Води суходоу
Північної Америки**

Річки

Озера

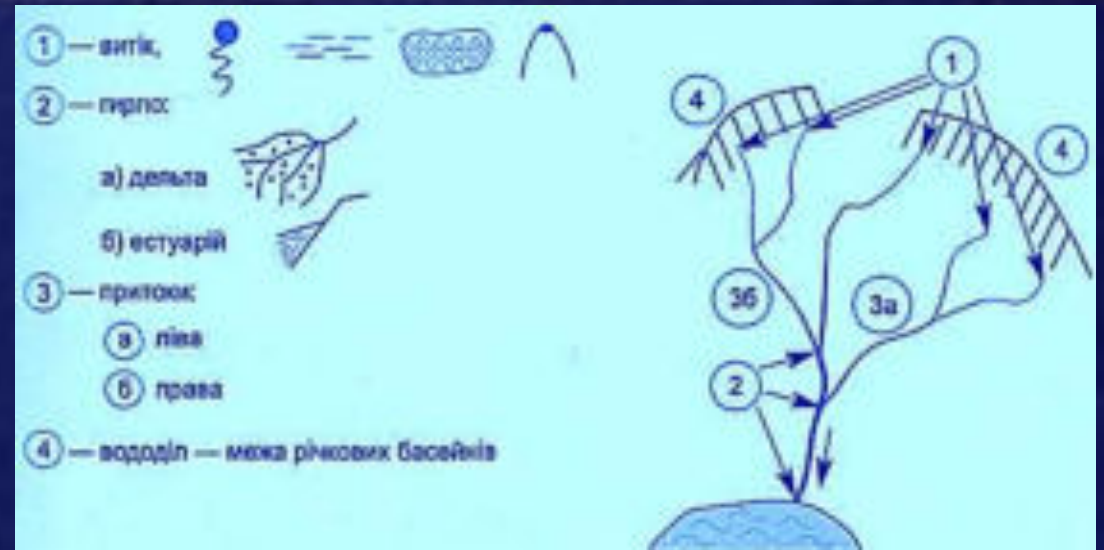
Болота

Підземні води

Льодовики

ПРИГАДАЙТЕ

- **Що називають річковою системою?**

- **До басейнів яких океанів належать річки Північної Америки?**

РІЧКИ

- у Північній Америці **багато** великих повноводних **річок**
- найдовші й найповноводніші з них належать до басейну **Атлантичного океану**
- мають:
  - **широкі долини**
  - **рівнинний характер течії**
  - **змішане** (дощове, снігове і підземне) **живлення**

Міссісіпі — «батько вод»

Міссісіпі

- Одна з найбільших річок світу
- Протяжність – **3 734 км** (з Міссурі – **7 201 км**)
- Площа басейна – **40% всієї площі США**
- Найбільшими притоки - **Міссурі та Огайо**

- Живлення Міссісіпі **мішане** з переважанням снігового та дощового
- **Судноплавна**

Міссісіпі – «річка тисячі нещасть»

Міссурі- «товста бруднуля»

- Міссурі — найбільша права **притока Міссісіпі**
- довша за головну річку (**3 767км**), але **маловодніша**

Подорож у слово
Назви річкам Північної Америки дали індіанські племена, які жили на їх берегах. Так, *Missicini* в перекладі означає Велика річка, *Missuri* — Велика каламутна річка, *Огайо* — Прекрасна річка, *Юкон* — Велика річка.

- **навесні та влітку** бувають сильні **повені** → потім сильно міліє
- протікаючи з півночі на південь, річка розмиває **глинисті породи**, тому її води стають брудно-жовтими

Огайо

- найбільша ліва притока Міссісіпі (1 580 км)
- збільшує кількість води в Міссісіпі майже в 1,5 раза

- найбільш повноводна під час літніх мусонних дощів
- судноплавна
- сполучена каналами з Великими озерами

Маккензі

- — найбільша річка (1738 км) **басейну Північного Льодовитого океану**
- у верхній течії — **порожиста** і має **гірський характер**
- в нижній — **рівнинний**
- живлення здебільшого **снігове**
- у холодний період року річка **скута кригою**
- падаючи в море Бофорта, утворює **велику дельту**

Подорож у слово

Річку **Маккензі** названо на честь шотландського мандрівника-дослідника **Александра Маккензі**. У 1789 р. він першим з європейців проплив по ній на каное.

Юкон

- Річки **басейну Тихого океану** бурхливі та короткі
- **Юкон** починається кількома витоками (довжина **3 190 км**)
- мовою індіанського племені гвічин означає **«Річка білої води»**
- майже на **півроку** річка вкрита **кригою**
- **повінь** — **влітку** внаслідок танення снігів і льодовиків у горах

Колумбія

- — річка на північному заході Північної Америки (**2000 км**)
- повноводна
- має **льодовикове живлення** і **гірський швидкоплинний характер течії**
- великий об'єм води і **значний перепад висот** створює сприятливі умови для виробництва гідроелектроенергії (побудовано **14 ГЕС**)

Колорадо

- — річка на південному заході США і північному заході Мексики (**2 334 км**)
- прорізаючи однойменне плато, утворює один з **найглибших у світі каньйонів**

Подорож у слово

Річку **Колорадо** відкрили іспанські конкістадори і назвали Ріо-Колорадо — *Червона річка*. Коли в горах тануть сніги, у річковій воді повно частинок розмитих червонуватих порід, які й надають їй такого відтінку.

Великий каньйон

- Довжина каньйону — **466 км**
- глибина — **до 1600 м**
- ширина:
  - на рівні поверхні плато — **8—25 км**
  - поблизу дна — **менше 1 км** (на окремих ділянках — до **120 м**)
  - У межах каньйону річка Колорадо тече зі швидкістю **до 25 км/год**

ОЗЕРА

- У Північній Америці **багато великих озер**
- Їх улоговини **різноманітні за походженням**

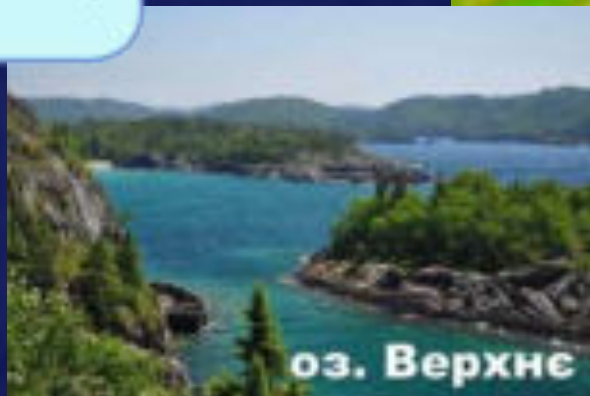
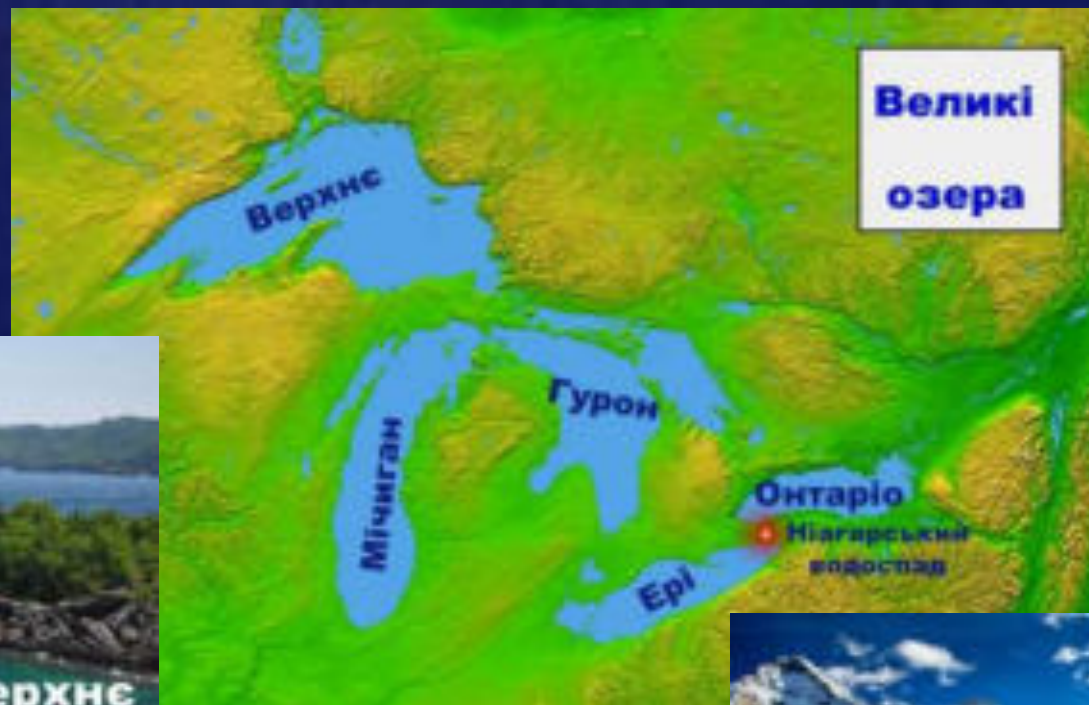
Великі озера

- виникли у великих розломах земної кори, поглиблених давнім льодовиком

Подорож у слово

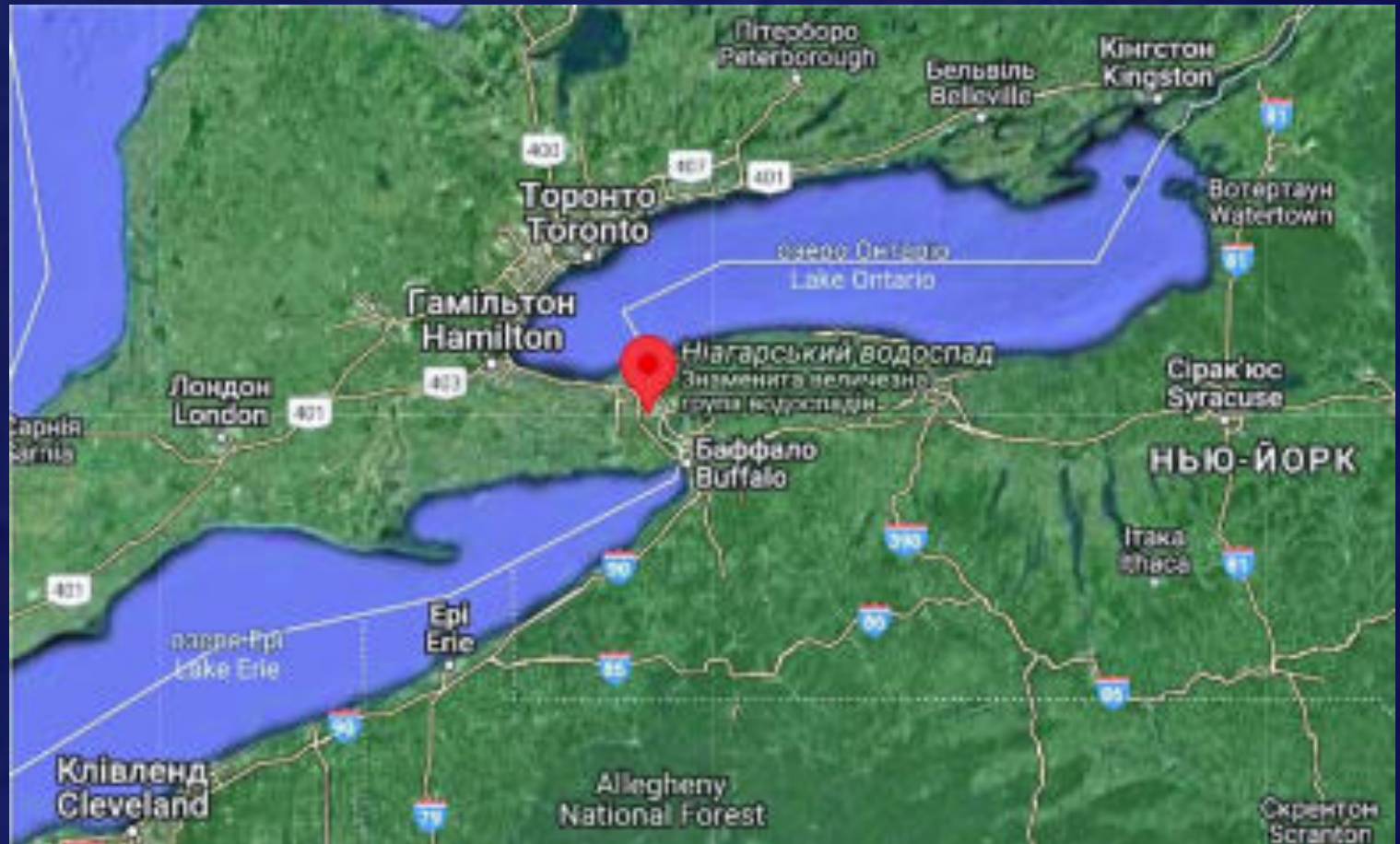
Назви Великим озерам дали індіанські племена алгонкінів та ірокезів, які жили на їх берегах. Так, **Мічиган** у перекладі означає *Велике озеро*, а **Онтаріо** — *Прекрасне озеро*. **Гурон** і **Ері** — це назви ірокезьких племен.

Ніагарський водоспад

- Об'єм води, яка падає з обриву, часто досягає **6 тис. м³/сек**
- Складається з трьох водоспадів:
  - **«Підкова»** (канадський водоспад)
  - **«Американський»**
  - **«Фата»**
- **їх ширина – 323 м**
- **висота – 53 м**

- **Кожну секунду** через водоспад проходить близько **3 тис. тонн** води
- **У 2009 році** число туристів, які відвідали Ніагарський водоспад, перевищило **28 мільйонів**

2015 р.

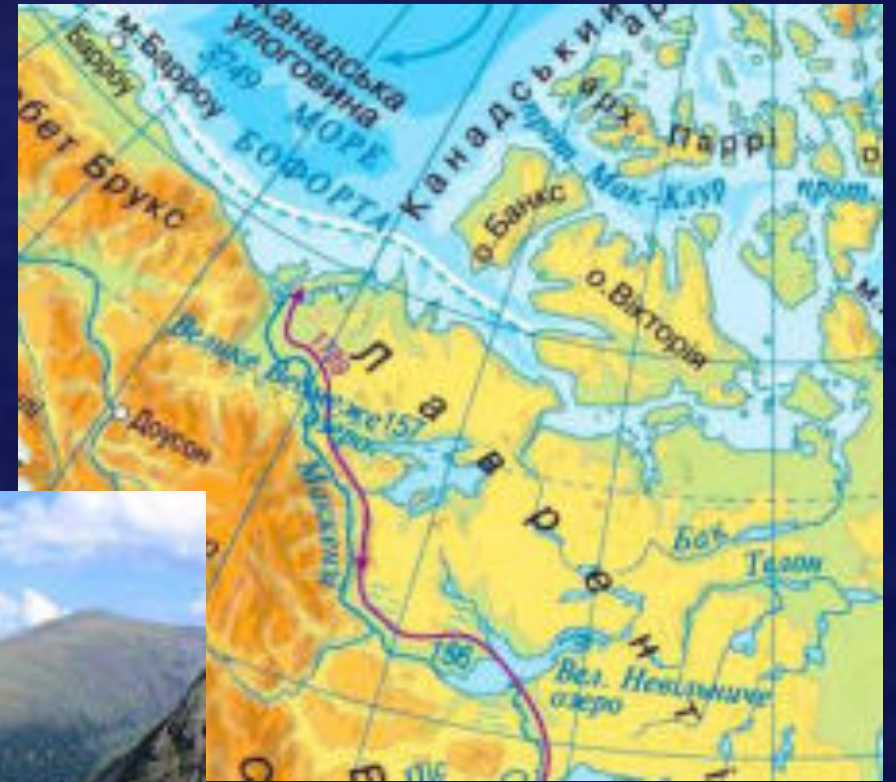
Велике Солоне озеро

- У Кордильєрах поширені озера **льодовикового та вулканічного** походження
- Велике Солоне озеро — **залишкове, безстічне й неглибоке**, здатне змінювати свою площу і солоність залежно від кількості атмосферних опадів
- Висота **1 280 м**
- Глибина макс. **15 м**
- Довжина **120 км**
- Ширина **45 км**
- Солоність **317 ‰ і 142 ‰**

Велике Ведмеже озеро

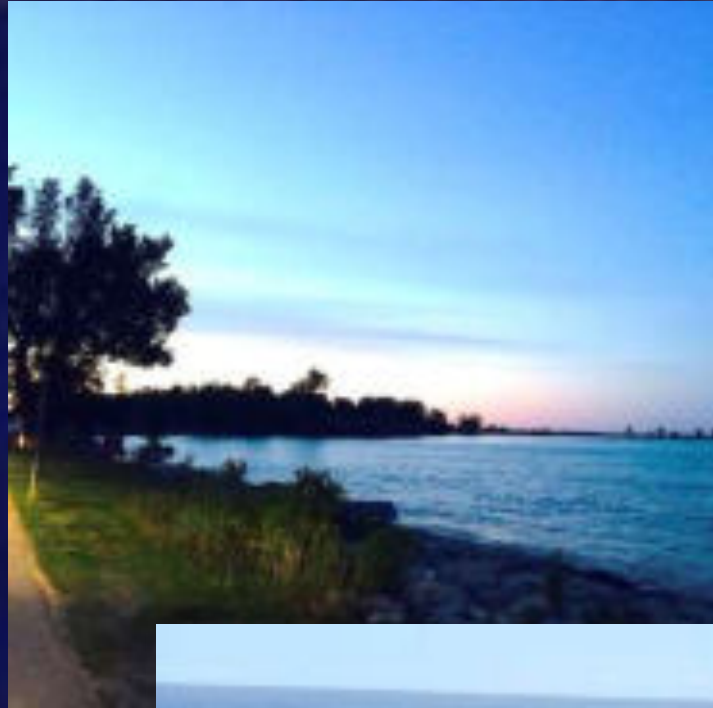

Велике Невільниче озеро

Озеро Венніпег

Льодовики

КАРТОГРАФІЧНИЙ ПРАКТИКУМ

Позначити на контурній карті води суходолу Північної Америки

Річки:

- Міссісіпі
- Міссурі
- Огайо
- Маккензі
- Юкон
- Колумбія
- Колорадо

Озера:

- Великі Озера:
  - Мічиган
  - Верхнє
  - Гурон
  - Онтаріо
  - Ері
- Велике Солоне озеро
- Велике Ведмеже озеро
- Велике Невільниче озеро
- Вінніпег

РОБИМО ВИСНОВКИ

- **У Північній Америці багато великих озер і повноводних річок, проте розподілені вони по території нерівномірно**
- **Більшість великих річок належать до басейну Атлантичного океану**
- **Озера мають різні за походженням озерні улоговини, зосереджені здебільшого на півночі материка**

Домашнє завдання

Переглянути відео

<https://www.youtube.com/watch?v=HJcs2eB06lc>

Опрацювати конспект уроку,
прочитати параграф підручника,
виконати роботу в контурній карті, слайд 27

Роботу надсилаємо на HUMAN або на
ел адресу: school55lm@gmail.com

